

DEO OPTIMO MAXIMO
UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCE,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ
mensis Decembris, anno Domini M. DCC. LXXII.

JOANNE-FRANCISCO JACOBO ROUSSILLE DE CHAMSERU,

Doctore Medico, Præsîde.

An perspirationi & sudori ceteræ excretiones vicariæ?

I.

CORPORIS involucrum cutis est. Hæc autem constat *epidermide*, corpore reticulari, cute propriè dictâ. *Epidermis* squamulis lamellisq; coherentibus instructa, ex ductuum *excretoriorum*, vel papillarum *nervearum* reflexis finibus, vel ex utrorumque simul constat. Creberrimis pertunditur foraminibus; plicis tum amplioribus, ut in volis manuum plantisque pedum, tum minoribus, regulari fere ubique tractu excurrentibus exaratur. Cuticulæ, nexu satis firmo, hæret corpus reticulare, exilibus textum *fibrillis*, in sensus exquisitioris partibus, apicibus videlicet digitorum & linguâ, maximè conspicuum. Foraminibus quoque pervium est retis in modum fascis, quibus pilos transmittit, cutisque *nervæas* papillas, totidem quasi retinaculis, coercet. Corpori reticulari cutis subjacet, inæqualiter, ut duæ superiores membranæ, diversis in locis crassâ, *epidermidis*que instar variis fulcatâ plicis. Intricatissimo fibrarum *tendinearum* plexu deprehenditur compacta, sebaceis & *miliaribus* respersa glandulis. Illam numerosissimi perreptant vasorum omnis generis furculi; horridulam quasi reddunt, in linguâ præsertim & extremis digitis, maximè spectabiles *nervæas* papillæ; actis aliquando in subjectam adipem radicibus, pili perforant; meabilem faciunt numerosa adeò diversæ magnitudinis foramina, ut, sub uno fabuli grano, 125000 latirare possent affirmaverit Leeuwenhoek. Per ea *transpirationis* & sudoris erumpit, præparationis gradu diversa, materia. Hinc *perspirare* & sudare perinde non est. Sudor cruditatis, non tamen, etiam in statu sano, spernendus index: *perspiratio* tritus conamen ultimum. Utriusque materiam constituit sanguinis aquosa pars, Hippocrati *τρεπὸς ἕρνια*, quæ chylo primum immixta, cum partes alibiles ubique deportaverit, partibus post nutritionem superfluis, à sanguine per varias portas eliminandis, iterum vehiculo est. Hæc quidem materia, non per glandulas Stenonis aut Malpighii; sed per arteriarum *lymphaticarum*, cutem undique perreptantium, ramulos fecernitur. Huc nempe allabentis sanguinis *fibrosa* globolaque pars, ut quæ crassiores, exilissimas canaliculorum diametros subire nesciunt; sed in venas resumi amant, dum pars tenuior, per sitos à latere ductus *excretorios*, abripi se patitur, extra corpus; modò sub hæc, modò sub illâ specie eliminanda. Materię si copia iusto major affluit, ut fit post lautiores epulas, vel satiscunt vasorum fibræ, quod post immodicum laborem solet, sub guttularum sensibilibus

* *Auctore M. MICHAËLE PHILIPPO BOUVART, 1737.*

formâ exprimitur, & sudor est; si verò sua stat vasis elastica ductilitas, moderataque adest elaborandi succi copia, tunc tenuis halitus visum fugientis speciem induit, & *perspiratorium* nuncupatur effluvium: Unam hanc *vacuationem* cæteris similis sumptis superiore, ratione assumptorum, esse ut § ad 8, *Sanctorianus*, sub cælo Italico habitis, experimentis constat. Ipsam autem, ut & sudorem, aliis excretionibus pensari quis dubitabit, si illæ in tantum augeantur, in quantum sudori aut *perspirationi* detrahatur?

I I.

QUOMODO se habeat utraque cutis excretio cognovisse parum est, nisi ad summas earum respexeris utilitates, ex œconomiz animalis legibus repetendas. *Elasticis* conflantur partibus. Solidas alias, alias fluidas nuncupant. Alternò nix sic agunt, ut utraque non iniquo Marte concurrere dixeris. Sic vita perpetua, geminum inter eluterium, lucta est, cujus in æqualitate sanitas, cessatione mors. Vivere igitur absque motu haud licet, nec moveri datur quod aliquid à nobis secedat. Hinc mortis brevi causa fieret, qui vitæ fons est, motus, nisi hujus perennitate detritis partibus, per nutritionem, fuisset prospectum. Hæc autem quod felicitas absolveretur, patere debuerant fores, per quas, si quid à solidis abrasum, si quid in fluidis vel superflui. vel ad nutriendum inhabilis occurreret, illud omne, excrementum à corpore, recentioribus alibilibusque succis melius occupandum relinqueret spatium. Non in alium sanè si emhiant cutis spiracula, canaleque *excretorii* quorum ope fluit utraque excretio. Si debito tempore & modo procedant, bene est. Hoc pacto sanguis ab inutilibus purgatur recrementis, unde fluidior factus, leviori, per arterias & venas, itque reditque cursu. Inutilibus expedita succis vasa alacrius operi vacent: felicior sit humorum, per varia incernicula, derivatio. Quin & ipsa mens, aliàs quidquid errat corpus miserè plecti solita, aptior evadit ad operandum. Salutifera verò minuuntur effluvia, nec ipsorum aliunde pensetur defectus, omnia in pejus ruere. Impurus, nec bene subactus, sanguinem inficit latex; idcirco male torpet iners corpus, iniquo pondere solidorum vis oppressa gemit; hinc succorum, variis in locis, *stases*, coagula, *decubitus*, mille morborum semina. At, at solamine per cutem, morâ suâ, nocituri humoris utilis jactura fieret, nec ullis aliis organis, tot comoda præstare, tot ærumnas antevertere concessum foret?

I I I.

MINIME. Non tritam semper calcat natura viam. Per insolitum aliquando trāmitem molitur iter. Illam altius scrutare; pecudum reclusis pectoribus inhians exta spirantia consule. Odore teste, iudicibus nonnunquam oculis, ex calentibus visceribus effertur, ab effluvio *perspiratorio* quàm parum abludens, vapor! Ex quolibet viscere exprimi potest sudori genuino proximus latex. At, ne latius excurramus, pulmonem imprimis respice quàm egregiè cutis emunctoria imitantem! Arteriis *excreticibus*, totus quantus est, mirum in modum dispergitur, extremis ostiis, vel poris lateralibus in ejus cavo undique apertis. Vascula hæc, non secus ac *cutanea*, a quosum segregant laticem partibus à nutritione superfluis onustum, segregando terunt, tritum in vesiculas erudant. Humor ille, si suum stet pulmonariis fibris robur, ultimum nactus tenuitatis gradum, per os expiratione pellitur, æstate præsertim, oculorum aciem ludens. Quale *perspirationis* insensibilis exemplar! Si contra liquoris ejusdem quasi diluvio merguntur vascula, horum diductis & madentibus fibris minuitur tonus; inde minus tritum, molliusque quàm par est verberatum liquidum effluit intra vesiculas, ibique guttulæ unita guttula in sputum coit. Quid quæso illud est nisi sudor est, aut sudori proximum? Neque id soli tribuas pulmōni; suus etiam emititur ventriculo vapor & ros *gastricus*, sui intestinorum opplent latebras sumi subtiles, sui eas, ploratu jugi, madefaciunt mucosi latices. Quidquid ex renum colicis in pelvim decedit, si ve id sub te-

3
 nuis halitus specie clam exsiliat, sive stillando in aquæ rivulos confluat, vel à *perspiratione*, vel à sudore quid discrepat? Urinam & sudorem, trutinante quasi linguâ, confer & explora: liquorem utrumque principii ex iisdem constatam dicas, saporem adde similem, salum, *subacrem*, *suboleosum* exhibent. Nullâ ferè non in parte toridem indubitata reperies *perspirationis* aut sudoris pignora. Percurre mesenterium, pleuram, pericardium, oris glandulas, membranam *pituitariam*, partesque univerfas. Nullibi non aderunt vasa *excretoria*, nullibi non sanguis, nullibi non tritus jugis & pressio. Ubique succi efforti & inutiles ex communi sanguinis fluente eliminandi: ubicumque igitur sudoris & *perspirationis* imagines. Nec sibi solis adeo ex dictis organis pleraque succis inutilibus excernendis allaborant, quin *perspirationis* utriusque tarditæ vicibus supplendis pares sint, & tantò majorem materiæ hujusce quantitatem eliminant, quantò minorem cutis emittit.

I V.

HÆC vita quam agimus veluti mare est in quo, si benè calculum ponas, ubique naufragium imminet. Sua cuique ætati, sexui, temperamento, conditioni, lethifera pestis. At commune omnibus ab inhibita *perspiratione* terriculum. Vel levissimo frigidioris auræ in minimam partem afflatu stringuntur cutis ostia, strictæ vicinas, vicinæ proximas ad se trahunt partes; sic tota tandem cutis in consensum vocatur. Hinc nulli certè sua per diem solidum staret sanitas, nulli superfluis intra vasa inipune cohiberetur humor, nisi à *peripheriâ* ad centrum pulsus per interiora sibi quæreretur effugium. Quomodo verò se res habeat, tene. Archatis quâvis de causâ cutis ossiliis, imminutisque vasculorum huc tendentium diametris, qui appellit humor, objecto repagulo, hæret obicem pone sequenti positurus; novissimus in hunc allidit, qui veluti resilius, quâ minùs resilitur, ut in physicis æquum est, quærit iter. Idcirco ad internas partes blando tepentes calore, cute constrictâ molliores, ceu patentiori receptus alveo, vertitur, quæque data porta effluit. Non aliâ de causâ, instante hyeme, materiæ per cutem *exhalabilis* pars in pulmonem repellitur. Indè, depresso thorace, efflatur sub fumosi vaporis formâ oculis ideo obvii, quod effluvia densata sint, & per viscum unicum exeat ea materiæ pars, quæ, si per cutem universam eliminaretur, oculis fucum faceret. Senes minis *perspirare* arguit iners corii ariditas, furfuraceaque ejusdem desquamatio, quæ nihil est nisi *perspirationis* materia extremis morata canaliculis. Defectum hunc in illis pensant major, quàm in junioribus, mucî per nares, per oculos lacrymarum, salivæ per os, per vesicam urinæ, sæcum per intestina excretio. Phlegmaticis, præ molliori partium solidarum structurâ, minis perspirantibus, uberior undique pituitæ proventus. Biliofis contraria evenire dubitat nemo. His ut partium est deurens siccitas flammæque sanguinis *crasis*, ita inepletus edendi amor: ut fibra agrior fluida crebrioribus quatit ictibus & comminuit, ita copiosa *perspiratio*, ita sudor rarus, ita urinæ fluxus paucus & infrequens, quidquid alio deiecitur, id pigrè parcèque admodum. Quid verbis opus? Cutis densitas, alvi laxitas & vice versâ. Frigore externo corrugatâ cute, diarrhœa se correptum quis pluries non est expertus? Cui, ob sudorem suppressum, solitè copiosius urina non fluxit? His de rationibus quibusdam siccis ore & naribus vivere vix datum est. Sic quas tandem, propter d. licatulum corporis habitum, minis *perspirabiles* fecit natura feminas, fluxui menstruo obnoxias reddidit. Hinc diuturnâ meditatione & experientiâ nixus Sanctorius, *perspiratione* imminutâ, sensibiles augeri excretiones pronunciavit, nisi fortè accidat cachexia vel febris.

V.

PERSPIRATIONIS igitur & sudoris materiam aliquando per inassueta ferri incernicula dubiter nemo: neve quis objiciat, alia esse *perspirationis* & sudoris,

alia cæterarum excretionum organa; unde, pro structuræ varietate, dissimiles debeant fecernere succos ex sanguine. Sic, inquit, quæ cola urinam, non item sudorem segregare apta nata sunt. Esto, à sudore discrepet urina. At tantine est discrepantia? Oleum, sales, terram crassiores continet urina, tenuiores sudor. Cum igitur renes fecernant liquidum crassioribus foetum partibus, quid mirum si tenuioribus? Verum refert, pergis, quâ viâ natura nocituros humores pellat, *vacuationesque* omnes, ex Hippocrate, fieri debent per loca convenientia. Quis negat? At quid naturæ convenientius est, quid familiari magis, quam ut, oclusâ hac viâ, per illam abjiciendis humoribus pareret exitum? Sic febres easdem vel sudoribus copiosis, vel largo alvi profluvio, æquali tamen cum ægri bono, judicat. Sed ex hac ipsa, instas, criterium diversitatis, diversa morbosæ materiæ indoles, diversum se prodit morbi genium. Rem acu non tangis, petito ex *syphilitide* exemplo, melius intelligendam. Unam eandemque esse, in omnibus, Venerei *misfomatis* conditionem diffitetur nemo. Per diversas tamen portas, unâ cum humore infecto, venenum hoc amandari posse non dubium. Imò quidam hæc lue inficiuntur, quibus, ob fœda oris ulcera, aut erosa carie palati ossa, *pyralium* immoderatum ciere piaculum foret. In tali rerum statu, etiam si natura morbi solutio, em per oris glandulas moliatur, materiam tamen per cutem, alvum, vesicam, datâ operâ, nec sine successu, deturbat prudens Medici solertia. Hinc patet unum eundemque liquorem, lympham puta veneno infectam, per diversas admodum vias colari posse. At *perspiratio* & sudor nobiliores in partes conversæ morbis sæpe gravissimis causam præbent: in pulmonem catarrho, in membranam *pituitariam* *coryzæ*, in intestina diarrhœæ, in renes *nephritidi*. Quid mirum? Sed est modus in rebus; si copiosius irumpat materia, si ipsius diutius duret affluxus, concedimus; si minùs, adeò non morbi periculum asserti, ut contra prævertat. Ex his concludimus:

Ergo perspirationi & sudori cæteræ excretionis vicariæ.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes Antonius ELIE
DE LA POTERIE, Antiquus
Regis in Portu Brestensi Med-
icus.

M. Iosephus-Jacobus GAR-
DANE, Censor Regius &
Regiæ Scientiarum Societatis
Monspelienfis necnon Regia-
rum Academicarum Nancei
& Massilia Socius.

M. Stanislaus MITTIE Regis
Scientiarum & Litterarum
Nancei Academiæ Socius,
necnon Stanislaus I. Polonia-
rum Regis, dum viveret, Me-
dicus ordinarius.

M. Carolus-Ludovicus Fran-
ciscus ANDRY, Chirurgiæ
Gallico Idiomatico Professor

M. Mathæus-Thomas DE LA
CASSAIGNE, Scholarum
Professor.

M. Jonnes-Baptista Alexander
MAIGRET.

M. Guillelmus-Josephus DE
L'EPINE, Antiquus Facul-
tatis Decanus.

M. Nicolaus LE ROY DE S.
AIGNAN, Eques.

M. Ludovicus-Claudius BOUR-
DELIN, Antiquus Facul-
tatis Decanus, Regiæ Scien-
tiarum Academiæ, Regiæque
Societatis Berolinensis So-
cius, in Horto Regio Chemiæ
Professor & Galliarum
Principum Medicus Prima-
rius.

Proponebat Parisiis JOANNES-BAPTISTA BAIGNÈRES, Parisinus, Doctor Me-
dicus Monspelienfis, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis
Baccalaureus, A. R. S. H. 1772. à sextâ ad meridiem.